

**Oriol Pi de
Cabanyes**

Josep Maria Capdevila

Ara que la filosofia ha acabat pràcticament invisibilitzada en els estudis de batxillerat, i ara també que la democràcia cristiana ha entrat en declivi com a proposta política, tant aquí com a Itàlia i, en general, a l'Europa en què s'ha anat contraapuntant amb la socialdemocràcia, és bo que sigui recordat un nom com el de J.M. Capdevila, filòsof, crític literari i director-fundador d'*El Matí* (1929), el diari que va ser el portaveu d'Unió Democràtica de Catalunya.

Avui Capdevila és un nom pràcticament oblidat, malgrat que és un intel·lectual de primer ordre, representatiu d'aquell catalanisme catòlic diguem de tercera via que aquí es veurà dogmàticament marginat per la història del segon i el tercer quadrants del segle XX. Més cap aquí li han dedicat llibres mossèn Carreres i Péra, el 2003, i Josep Cortada, el 2008, tots dos editats per Josep Massot i Muntaner a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Ara *Josep Maria Capdevila. Personalitat, obra i llegat* ja és el 15è volum de la col·lecció *Noms de la Filosofia Catalana*, en què Joan Vergés Gifra, el director de la càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, ha reunit els diversos treballs presentats al simposi sobre Capdevila, celebrat a Olot el desembre del 2017, per estudiosos com Hilari Ragner, Josep Murgades, Fèlix Villagrasa, Abel Miró, Joan Cuscó, Fonxo Blanc i Jordi Jiménez Guirao.

Josep Pla ja va dedicar a Capdevila, amb prou feines tornat d'un exili de gairebé trenta anys, un breu, però subtil i substanciós, "retrat de passaport". I li hauria dedicat un homenot més llarg si el vell Capdevila, ja ingressat en una residència a Banyoles, no s'hagués resistit a facili-

Capdevila va passar de ser un dels deixebles més conspicus d'Eugeni d'Ors a convertir-se en el detractor més acarnissat

tar-li les dades biogràfiques que el retratista, com solia fer, demanava prèviament als seus models.

Això ho sabem pel testimoni de Maurici Serrahima, que, malgrat que aquí no hagi estat prou citat, va dedicar a aquell filòsof d'obra massa curta moltes entrades del seu imprescindible dietari *Del passat quan era present* i un "assaig biogràfic" (Barcino, 1974). Serrahima va mantenir amb Capdevila, amb qui compartia conviccions democristianes, una correspondència que també s'hauria de veure editada. I, sobretot, una fructífera relació intel·lectual que va estimular un assaig d'ontologia com és *En el llindar de la filosofia* (Barcino, 1961) i un altre sobre ètica que no va arribar a acabar.

Josep Maria Capdevila (1892-1972) va ser un dels deixebles més conspicus d'Eugeni d'Ors. Però de seguida va ser el més acarnissat dels seus detractors. Serrahima explicava a Molas que li va costar molt "suavitzar el to" del llibre que Capdevila va dedicar a l'etapa barcelonina de Xènius. Li tenia tanta antipatia que cap al 1928 fins i tot podria haver semblat que ambicionava substituir-lo com *amaitre à penser* d'unes noves generacions descontaminades de cinisme i d'un arbitrarisme que ara, des de la pura ortodòxia escolàstica, considerava amoral.

Tribuna

Xavier Garcia. Periodista

L'olotí J.M. Capdevila

Les Publicacions de la Càtedra Ferrater Mora, de la Universitat de Girona, continuen fent allò pel qual han estat creades, que és donar a conèixer a través de simposis anuals el que anomenen *Noms de la filosofia catalana*, al voltant dels quals uns grups d'experts aporten els seus coneixements, que posteriorment són reunits i publicats en els llibres corresponents, a la col·lecció Documenta Universitària.

ARA, AQUESTA COL·LECCIÓ, que dirigeix Joan Vergés Gifra, ha arribat al número 15, dedicada al filòsof, crític literari i humanista cristià Josep M. Capdevila (Olot, 1892 - Banyoles, 1972), amb aportacions, entre d'altres, de Joan Carreras i Péra, Joan Cortada, Hilari Ragner, Josep Murgades, Joan Cuscó i Francesc Blanc, els quals analitzen i detallen la personalitat, l'obra i el llegat d'aquest autor, en els seus vessants d'intel·lectual noucentista (vinculat a l'Institut d'Estudis Catalans), d'home polític (Unió Democràtica de Catalunya), de periodista (director de La Pa-

raula Cristiana i fundador del diari *El Matí*, el 1929) i, en definitiva, de filòsof (vinculat inicialment a Eugeni d'Ors) i d'home d'art (creador, el 1934, amb l'escultor reusenc Joan Rebull i el pintor tarragoní Ignasi Mallo, de l'Escola Taller d'Art de Tarragona).

TOT AIXÒ, COM ES POT SUPOSAR, s'ho van emportar la guerra i els anys d'exili, primer a França (en el mític molí de Bierville, on Carles Riba escriuria les no menys mítiques *Elegies*, amb Ferran Soldevila i tants altres) i, després, més de vint anys a Colòmbia, d'on va retornar el 1965, any en què va publicar llibres sobre Eugeni d'Ors, posant les coses al seu lloc pel que fa a aquest personatge, *Estudis i lectures* i unes memòries *Del retorn a casa*, publicades el 1971 a la Col·lecció de Butxaca d'Editorial Pòrtic, creada per Josep Fornas, històric editor català, a punt de fer 95 anys. Capdevila va morir poc després, el gener de 1972, en una clínica de Banyoles, on rebia visites, entre d'altres, de companys de combats espirituals, culturals i polítics, com ara Maurici Serra-

hima (un dels fundadors d'Unió Democràtica de Catalunya) i també, des de la proximitat ideològica però no partidista, de Josep Pla, que li va dedicar un dels seus *Retrats de passaport* (vol. 17, OC, 1970), on, més de trenta anys sense haver-se vist, es reconeixen ("sabem mútuament qui som") i passen revista a les incidències d'una història comuna, amb els extremismes a banda i banda d'una situació social i política enverinada que va fer impossible, en plena República, que un diari catòlic (*El Matí*), "però d'un catolicisme real i obert, deia Pla, no es pogués treure mai de sobre la nota de carca i de conservador".

AQUESTA VA SER UNA ALTRA de les històries, de la qual es parla poc, que va malmetre la República, però aquest volum hi incideix, sobretot en l'aportació del pare Hilari Ragner, gran estudiós del conflicte entre catòlics i forces d'esquerra i anarquistes. Molt valuós, doncs, el coneixement que se'n aporta sobre Capdevila, com abans el dedicat al mateix Ferrater Mora, Pujols, Maragall, Creixells, Panikkar, etc.

‘Les paraules i les coses’ aplega una selecció dels articles sobre estètica i filosofia que va publicar el crític literari Josep M. Capdevila entre els anys vint i trenta

Qüestió de principis

E.V.
GIRONA

Passats poc més de tres mesos des que la Càtedra Ferrater Mora va dedicar un dels volums dels seus “Noms de la Filosofia Catalana” al crític literari, pensador i periodista Josep Maria Capdevila (Olot, 1892-Banyoles, 1972), els dos principals especialistes en l’obra de l’olotí, presents també en aquell recull miscel·lani, lliuren ara a la col·lecció “Josep Pla” de la Diputació de Girona una recopilació de la seva obra assagística relacionada amb qüestions d’estètica i filosofia.

Les paraules i les coses, aplec d’articles apareguts entre les dècades de 1920 i 1930 a revistes i diaris de l’època, permet acostar-se a una veu de referència entre la intel·lectualitat catalana d’entreguerres per l’amplitud dels seus interessos i coneixements, que li permetien abordar temes de crítica literària, d’estètica i de filosofia en un sentit ampli i defugint

raonaments abstrusos; per exemple, per assajar una reflexió sobre el riure, per definir els límits de la sinceritat, per elogiar la noció de respecte o per dibuixar el perfil de l’home utòpic.

A banda de la seixantena de peces que formen el volum, presentades, seleccionades i editades per Joan Carreres i Joan Cor-

Carrera i Cortada destaquen la claredat del seu pensament i la fermesa de les conviccions

tada, s’hi inclouen quatre blocs més extensos dedicats a alguns dels seus “autors més íntims”: Francesc de Sanctis, Joan Alcover, Joseph Joubert i Eugeni d’Ors, especialment remarcable, aquest darrer, pel fet de tractar sobre el llegat de qui havia considerat el seu mestre i referent a la Barcelona ante-

Josep M. Capdevila, en el retrat juvenil que il·lustra la portada del llibre ■ ARXIU CAPDEVILA

rerior als anys vint, i escrit en data més tardana a la del conjunt dels articles editats. També és cronològicament posterior el text

que tanca el volum, “Els meus llibres de capçalera (confidències)”, publicat originàriament a la revista *Canigó* de Figueres el de-

sembre de 1971 i en què evoca la lectura primerenca, als nou anys, de *Mireia* i *Nerto*, de Mistral, la grata companyia que li havia fet

el *Llibre de contemplació* de Ramon Llull, pels volts de 1909, que el tenia “encisat i gairebé obsedit per la bona raó del seu llenguatge, lleugerament arcaic”, i les *Poesies* de Joan Maragall, per “la visió directa de les coses, sense exprimir-les amb metàfores, quasi mai”.

La majoria dels textos seleccionats van aparèixer a *La Veu de Catalunya*, i en nombre menor, a *La Publicitat*, *La Paraula Cristiana* o *La Revista*, però tots tenen en comú, tal com assenyalen els compiladors, “uns pensaments clars i diàfans, escrits amb un volgut to d’humilitat i naturalitat, que ens recorda la proximitat de la conversa”, sense renunciar, de tota manera, a expressar “amb fermesa” les seves “meditades conviccions”. Al capdavall, tal com ho valora Cortada en la seva introducció, “en la filosofia de Capdevila es tracta fonamentalment sobre una qüestió de principis en tots els ordres”. ■

El folk i el carnestoltes, junts a Girona

El 9è festival Folkestoltes de QRambra tindrà lloc del 15 al 17 de març

X. Castellón
GIRONA

L’associació QRambra va presentar ahir al bar i restaurant +Cub la 9a edició del festival Folkestoltes, que tindrà lloc el cap de setmana vinent a Girona i inclourà concerts i ballades, el concurs de música Robert Pellicer i diversos tallers de música i de ball tant d’iniciació com avançats. Les actuacions tindran lloc al centre cultural La Mercè i els tallers es portaran a terme a les escoles velles de Sant Daniel. Els balls costen 15 euros

en la venda anticipada i 16 a la taquilla, i els tallers, 10 i 12 euros, respectivament. També hi ha un abonament per assistir a les dues nits de ball, tots els tallers de ball i glossa i la paella del diumenge, per 55 euros (70 a la taquilla).

El divendres 15 tindrà lloc un taller de masurques i valsos i, a la nit, el concurs Robert Pellicer, en què actuaran els tres finalistes durant una mitja hora cadascun: Celticats, Ball’al Kor i Ball a Violí. El públic i el jurat escolliran el guanyador, que s’emportarà 300 euros, una actuació a l’Hummus Mediterrani (Off de la Fira Mediterrània de Manresa) i una altra al Berguedà Folk. La primera nit es

Aires del Montseny ■ RICCARDO DI NATALE

tancarà amb un ball en què la música anirà a càrrec de l’acordionista francesa No&mi, que també oferirà un taller dissabte. El mateix dissabte hi haurà altres tallers de *beat box*, balls catalans, ball d’envelat i de “l’autocura i la cura de l’altre abans, durant i després del ball”. El dissabte tindran lloc les actuacions de Beat Bouet Trio, una formació bretona que barreja el folk amb el *beat box* i el rap, i els dotze músics d’Aires del Montseny, que transporten al segle XXI l’ambient dels balls d’envelat. El diumenge es tancarà el Folkestoltes amb un taller de glossa i una *jam folk* amb escenari obert, abans de la paella *bio* i vegetariana. ■